

Abordări conceptuale în clasificarea turismului din Republica Moldova

Nicolae PLATON,
doctor în științe economice, conferențiar universitar,
director general al Agenției Turismului a Republicii Moldova

SUMMARY

The tourism in the contemporary world presents itself under different forms, categories, types, organizational way, etc., being based on different relations and phenomena, fact that determines the necessity of a certain classification or alignment depending on the specificity, motivation, and purpose. The classification of tourism is important from theoretical and practical point of view, because it offers elements scientifically backed up concerning the analysis of the tourist circulation at international level.

The essence of tourism resides in the possibility to travel, to know, to recover, to relax and have a rest. In most of cases the tourists, when planning their travel and in the process of selecting the tourist destination, have to answer the question: what is the purpose of the travel, and the countries that receive tourists need to have the possibility to monitor the tourism flow.

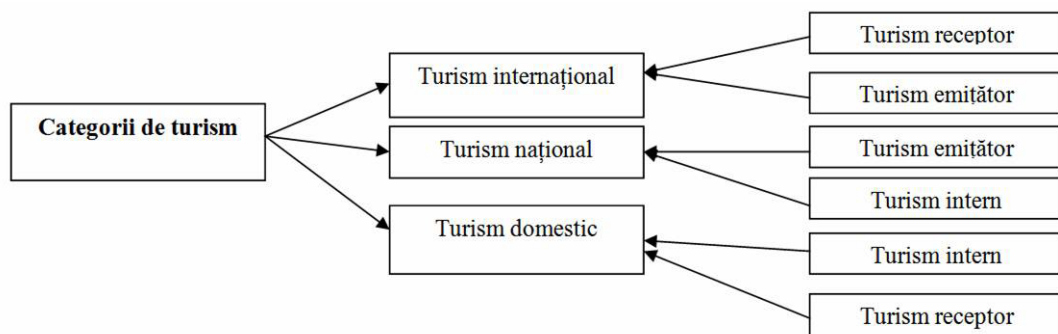
This article, in our opinion, makes clear how the tourism is structured through the conceptual approaches used in the classification of the local tourism.

Key-words: *tourism, categories of tourism, types of tourism, motivational forms of tourism, typical forms of tourism, way of touristic organization.*

Turismul este un sector de activitate cu profil complex, care pune în valoare atât potențialul turistic al țării cât și o gamă largă de servicii, care contribuie la satisfacerea anumitor necesități de ordin moral, cultural, spiritual și, nu în ultimă instanță, satisfacerea necesităților de consum turistic al persoanelor, care intenționează să

beneficieze de anumite servicii turistice.

Dacă ar fi să analizăm circulația turistică la nivel național și internațional, este necesar să clasificăm turismul după locul de proveniență a turiștilor și anume în **categorii: turism internațional, turism național și turism domestic (în interiorul țării).**

(Fig. 1)

Turismul internațional este un aranjament turistic care prevede deplasarea temporară a unor persoane dintr-o țară în alta, diferită de cea de reședință, pe un anumit itinerar sau într-o anumită zonă turistică, în scopul satisfacerii unor necesități de ordin social, cultural, spiritual, sportiv, medical sau economic. Cuprinde turismul receptor și cel emițător.

Turismul național prezintă niște aranjamente turistice care au la bază consum turistic, practicat de rezidenții unei țări atât pe teritoriul țării cât și peste hotarele sale. Include turismul intern și turismul emițător al acestei țări.

Turismul domestic ține de aranjamentele turistice care au la bază consumul turistic în interiorul țării de destinație, practicat de rezidenții unei țări, precum și de nerezidenți. Include turismul intern și receptor.

Pentru a caracteriza categoriile de turism specifice industriei turistice, ele pot fi împărțite în **tipuri de turism**, care oferă posibilitatea de a analiza tipologia turiștilor. Tipurile de turism includ: turismul intern, receptor și emițător.

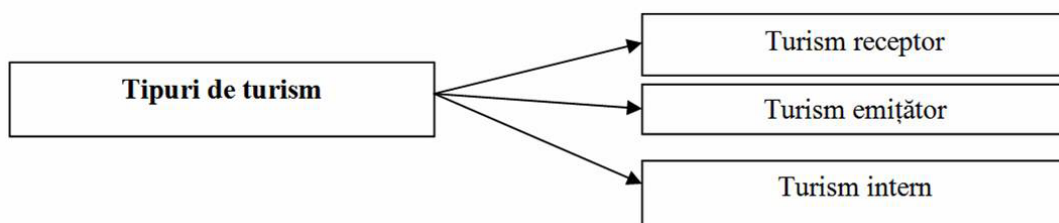
relor acesteia, incluzând minimum o noapte de cazare.

O asemenea abordare în clasificare permite statisticilor internaționale să efectueze analize comparative între turismul național și cel internațional.

Actualmente, turismul a devenit un important jucător în comerțul internațional, reprezentând o sursă apreciabilă de venit pentru multe țări în curs de dezvoltare. Pentru Republica Moldova baza activității de formare a ofertei turistice o constituie formele motivaționale și tipice de turism.

Formele de turism reprezintă un fenomen turistic prin care se delimitează motivația turistică și specificul călătoriei în funcție de scopul propus. Formele de turism se împart în forme motivaționale și forme tipice. Forma motivațională stabilește motivația călătoriei, forma tipică stabilește specificul călătoriei.

Formele motivaționale de turism includ: turismul academic; turismul de afaceri; turismul de aventură; turismul balnear; turismul cultural; turismul ecologic; turismul gastronomic; turismul medical sau de

(Fig. 2)

Turismul intern este un aranjament turistic care prevede deplasarea în scop turistic a rezidenților în interiorul țării, incluzând minimum o noapte de cazare.

Turismul receptor prezintă activitatea turistică care prevede primirea de către o țară, în scop turistic, a persoanelor străine, incluzând minimum o noapte de cazare.

Turismul emițător ține de activitatea turistică care prevede deplasarea în scop turistic a rezidenților unei țări în afara hota-

sănătate; turismul nostalgic; turismul religios; turismul rural; turismul sportiv; turismul urban; turismul vitivinicol.

Formele tipice de turism sunt caracterizate de: turismul acvatic; turismul automobilistic; turismul de excursii; turismul social; turismul de tranzit; turismul de week-end.

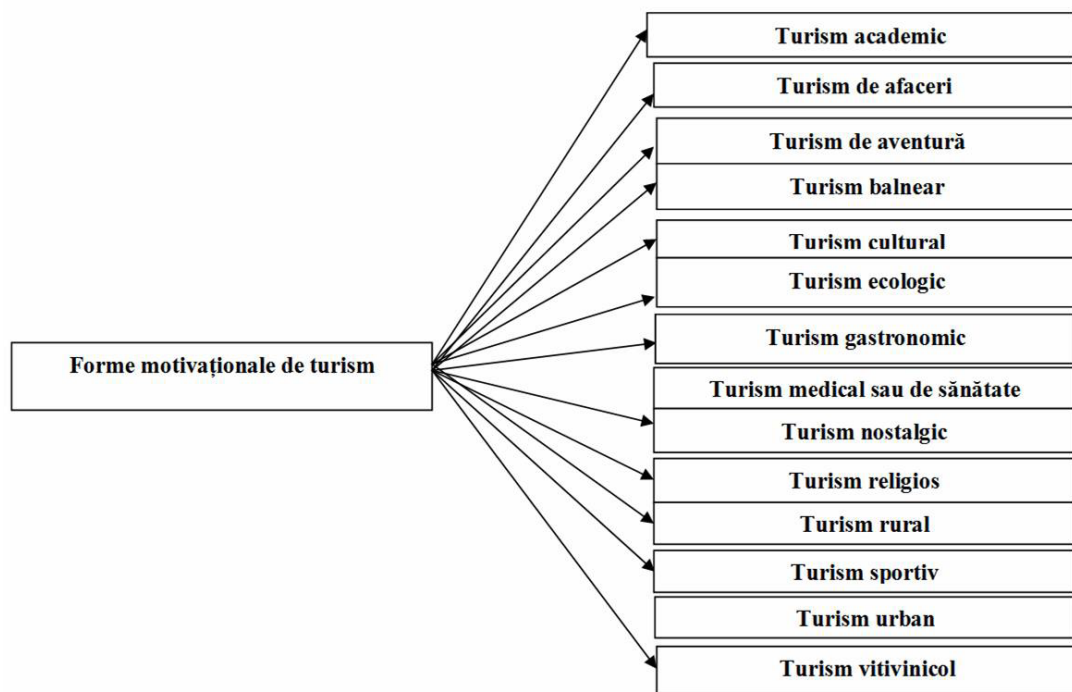
Acestea sunt valorificate și dezvoltate într-un mod neuniform. Cele mai răspândite forme motivaționale care stau la baza formării ofertei turistice a țării sunt turismul vi-

tivinicol, turismul de afaceri, turismul rural, turismul gastronomic, turismul religios și turismul cultural. Mai puțin este valorificat turismul de aventură, cel academic, medical, sportiv, urban, nostalgic și ecologic.

În vederea stabilirii unor clarități ale **formelor motivaționale de turism**, este necesar de a efectua o descriere mai largă a lor, pentru a pune în evidență importanța acestora la formarea ofertei turistice naționale.

cetățenii altor state. Atragerea studenților străini în Republica Moldova contribuie la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate din țară prin sumele acumulate de la contractele de studii, iar firmele turistice implicate în atragerea lor beneficiază de comisionul de intermediere.

Turismul de afaceri prezintă o formă motivațională de turism care vizează călă-

(Fig. 3)

Turismul academic este formă motivațională de turism care are ca scop atragerea doritorilor de a studia la instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate. Turismul academic este reprezentat de călătoriile cu scopul de a studia, de a învăța, de a perfecționa cunoștințele. O amploare deosebită în ultimul timp revine deplasărilor cu scopul studierii limbilor de circulație internațională. Cele mai mari solicitări sunt pentru Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Republica Moldova propune, de asemenea, diverse oferte pentru studii la instituțiile de învățământ superior pentru

toriile în interes oficial și de serviciu, incluzând vizitele angajaților sau ale altor persoane în interes comercial, pentru participări la expoziții și târguri, conferințe, convenții și călătorii stimulative. Turismul de afaceri întrunește călătoriile organizate de întreprinderile economice și de administrațiile publice centrale și locale pentru personalul lor, cu ocazia deplasărilor în interes profesional, comercial, participărilor la diferite reuniuni, congrese, simpozioane, întruniri, seminare naționale sau internaționale. Atât călătoriile cu scop de afaceri și îndeplinirea misiunilor de stat cât și participarea la con-

ferințe și întruniri reprezintă o formă importantă de turism. Călătorii în scopuri de afaceri folosesc multe componente ale serviciilor turistice, materializate prin consumul turistic cum ar fi cazarea, alimentarea, transportul și, în unele cazuri, agrementul. Moldova dispune de un potențial bine dezvoltat pentru a practica această formă motivațională de turism.

Turismul de aventură este o formă motivațională de turism, care presupune interacțiunea cu mediul ambiant prin petrecerea activă a timpului liber, practicând anumite activități extremale bazate pe depunerea efortului fizic. Cererea pentru turismul de aventură înregistrează cea mai dinamică dezvoltare la nivel mondial. Turiștii sunt în permanentă căutare de aventură, având ca scop petrecerea distractivă a timpului liber. Turismul de aventură include interacțiunea cu mediul ambiant, excursii în peșteri, alpinism, expediții arheologice, drumeție (hiking), canotaj/caiac, ciclism, auto, moto, hipism, curse de orientare, salturi cu parașuta etc.

Turismul balnear constituie o formă motivațională de turism practică de persoanele care se deplasează în stațiunile balneoclimaterice pentru îngrijirea sănătății sau prevenirea unor boli. Această formă specifică a turismului a cunoscut o mare dezvoltare, îndeosebi în ultimele decenii, odată cu sporirea numărului de boli profesionale provocate de stresul vieții moderne din marile aglomerații urbane. Turismul curativ poate fi practicat în stațiunile balneomedicale și climaterice cu bogate resurse naturale de cură: ape minerale, termale, nămoluri etc., cu efecte terapeutice, situate, de obicei, în zonele cu un microclimat specific, adecvat pentru tratarea diferitelor maladii. Acestor resurse naturale li se adaugă baza materială și infrastructura tehnică specifică, pentru punerea lor în valoare cu efect maxim. În perspectivă, această formă de turism se va dezvolta considerabil, având ca scop nu numai tratamentul balnear propriu-zis,

ci și tratamentele și curele balneomedicale profilactice. Existența unor bogate resurse naturale balneoclimaterice în țara noastră oferă turismului din Moldova posibilitatea de a dezvolta intens turismul balnear.

Turismul cultural este o formă motivațională de turism, care valorifică potențialul cultural al unui oraș, al unei zone sau țări. Turismul cultural se bazează pe vizitarea muzeelor și locurilor interesante din punct de vedere arheologic, istoric și religios, precum și pe cunoașterea artei și folclorului local: muzică, dans, meșteșuguri populare, teatru folcloric, port național, ce prezintă interes cognitiv și cultural. Turismului cultural îi pot fi atribuite și diverse festivaluri naționale și internaționale.

Turismul ecologic prezintă o formă motivațională de turism orientată spre cunoașterea naturii, protejarea și conservarea mediului ambiant. Ecoturismul sau turismul bazat pe natură implică turiștii care practică drumeția sau călătoria în scopul observării florei și faunei, studierii ecologiei zonei și se cazează în apropierea ariilor protejate, în locuri nedăunătoare naturii.

Anumite suprafețe silvice protejate din Moldova servesc drept bază de resurse pentru dezvoltarea ecoturismului în țară. Una dintre opțiunile cele mai potrivite pentru dezvoltarea ecoturismului, astfel încât să fie asigurată și protecția mediului înconjurător, este practicarea acestuia în parcurile naționale, care dispun de o administrare corespunzătoare și asigură controlul și ordinea arealului.

Turismul ecologic poate fi combinat cu turismul rural în cazul în care există sate cu potențial de cazare în vecinătate, care, la rândul lor, ar putea oferi spații de cazare pentru turiști. Din punct de vedere economic și social, aceste forme motivaționale de turism ar aduce beneficii populației locale. De asemenea, ar putea fi refăcute pentru scopuri turistice și taberele existente. Pentru practicarea ecoturismului este necesar de amenajat trasee ecoturistice.

Turismul gastronomic este o formă motivațională de turism, destinată persoanelor iubitoare de a descoperi secretele specifice bucătărilor tradiționale din diverse țări. Ospitalitatea, tradițiile și obiceiurile culinare se află la baza dezvoltării acestei forme de turism. Calitățile gustative, specificul bucatelor pot servi drept motivație importantă pentru turiștii care au ca scop de a se alimenta cu bucate selecte caracteristice zonei turistice vizitate.

Turismul medical sau de sănătate nu e altceva decât o formă motivațională de turism care presupune atragerea turiștilor străini, motivația de bază fiind tratarea diferitelor boli sau maladii în instituțiile medicale specializate din țară. Turismul de sănătate are perspectivă bună în Republica Moldova, deoarece serviciile medicale sunt mai puțin costisitoare ca în Europa. Diaspora Republicii Moldova, care își desfășoară activitatea de muncă peste hotarele țării, poate contribui în modul cel mai direct la atragerea categoriilor de persoane care sunt interesate în aceste servicii. Pe lângă serviciile medicale, cetățenii străini participă și la consumul de servicii turistice, cum ar fi cazarea, masa și agrementul.

Turismul nostalgic este o formă motivațională de turism care include vizitarea locurilor de baștină de către persoanele care au emigrat în diverse țări. Turismul nostalgic implică oamenii ce vizitează locurile copilăriei lor sau ale strămoșilor și este destul de popular. Un număr mare de moldoveni care au emigrat în decursul timpului doresc să se întoarcă în țară pentru a-și vizita familiile, prietenii, locurile de baștină, mormintele apropiaților.

Turismul religios prezintă o formă motivațională de turism care are ca scop vizitarea locașelor și obiectelor de cult cu sau fără participare la slujbe divine. Turismul religios implică din partea turiștilor un nivel de cultură ridicat, care să permită aprecierea obiectivelor vizitate din punctul de vedere al arhitecturii, al valorii istorice și

cultural-artistice, al semnificațiilor spirituale și religioase.

Turismul rural este o formă motivațională de turism care se desfășoară în mediul rural, orientat spre utilizarea resurselor turistice locale naturale și antropice, cunoașterea obiceiurilor și tradițiilor locale, gospodăriilor țărănești etc. Turismul rural vizează turiștii care beneficiază de următoarele servicii: cazare în pensiunile agroturistice, alimentație cu produse ecologice pure crescute și preparate în zonă, agrement. De asemenea, turiștii pot fi implicați, în funcție de sezon, în activitățile agricole și în viața satului. Staționarea turiștilor în zona rurală ar putea fi motivată și de scopul de a explora împrejurimile. Dispunând de o multitudine de sate și suprafețe agricole întinse, Moldova are un potențial mare pentru dezvoltarea acestei forme motivaționale de turism. Practicarea meșteșugurilor poate servi drept motivație turistică pentru vizitarea zonelor rurale. Turismul rural poate aduce beneficii importante comunității rurale și băștinașilor.

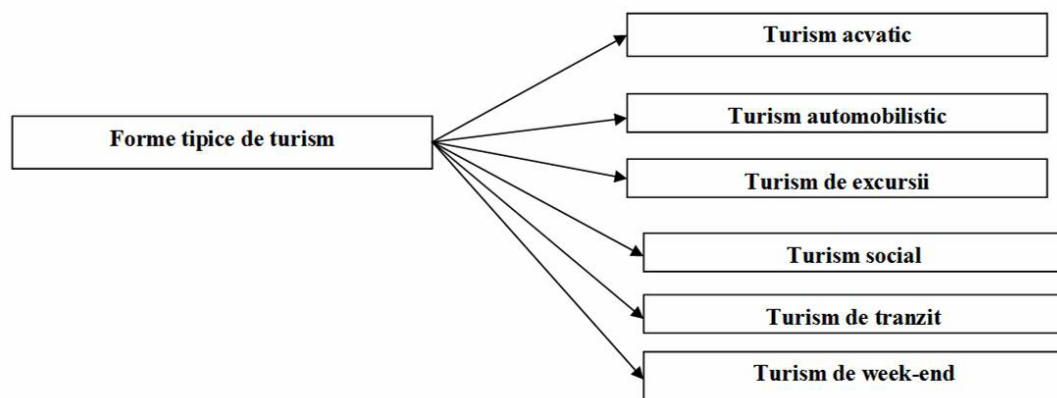
Turismul sportiv este o formă motivațională de turism practică în scopul desfășurării unor activități sportive, organizării de cantonamente, participării, în calitate de suporteri ai echipelor preferate, totodată fiind prevăzute și servicii de consum turistic. Turismul sportiv este condiționat de dorința de a învăța și de a practica diferite activități sportive. Conținutul noțiunii de turism sportiv nu prevede numai formele pasive de participare a turiștilor ca spectatori la gama manifestărilor sportive de orice natură. Turismul sportiv se bazează pe oferirea unor posibilități complementare de agrement pentru turiștii care își petrec vacanța într-o anumită localitate sau pe organizarea unor călătorii pentru amatorii de spectacole sportive. Turismul sportiv mai presupune și o participare efectivă a turiștilor la diferite acțiuni sportive care, constituie și ele o formă de agrement a vacanței turiștilor, atât din punctul de vedere al implicării acestora

pentru diferite ramuri sportive, cât și ca rezultat al unor recomandări cu caracter medical. Participanții și spectatorii evenimentelor sportive pot forma o categorie aparte, semnificativă de turiști. Moldova dispune de potențial în acest domeniu (stadioane, săli polivalente, echipe sportive, patinoare) care trebuie valorificat în viitor.

Turismul urban constituie o formă motivațională de turism practică în zonele urbane, care se caracterizează prin vizitarea obiectivelor istorice, culturale și de agrement. Turismul urban include turul de oraș, plimbările și excursiile. Turismul în orașe și orașele este foarte popular în lume. Turismul urban se bazează pe o gamă largă de obiective istorice și culturale, efectuarea cumpărăturilor, alimentație în restaurante cu specific variat, plimbări, excursii etc. Localitățile urbane funcțio-

tivațională de turism practică de turiști pentru vizitarea întreprinderilor vitivinicole și a regiunilor vinicole, în scopul îmbinării plăcerii degustării produselor vitivinicole cu posibilitatea de a cunoaște țara, stilul de viață a băștinașilor, tradițiile culinare și gastronomice. Turismul vitivinicol reprezintă cartea de vizită a Republicii Moldova, iar pachetele turistice propuse spre comercializare pentru turiștii străini includ obligatoriu un obiectiv sau o cramă vinicolă. Turiștii au, de asemenea, posibilitatea de a cunoaște întreg procesul tehnologic de preparare a vinului, iar în satele în care este păstrată tradiția vinicolă, turiștii se pot implica în procesul de producere a vinului.

Pentru a determina specificul călătoriei, este necesar de descris **formele tipice de turism**, care contribuie la integrarea ofertei turistice.

(Fig. 4)

nează ca puncte de sosire și plecare ale turiștilor în regiunile vizate. În Moldova, municipiul Chișinău este un loc excelent pentru dezvoltarea turismului urban, având ca bază străzile înverzite, parcurile, varietatea de clădiri frumoase din punct de vedere arhitectonic, muzeele, restaurantele și cafenelele, evenimentele artistice, galeriile de artă plastică, centrele comerciale. La Chișinău vin mulți oameni de afaceri și persoane oficiale, fapt ce contribuie la susținerea și dezvoltarea turismului urban.

Turismul vitivinicol este o formă mo-

Turismul acvatic este o formă tipică de turism practică pe bazinele acvatice ale țării prin utilizarea diverselor mijloace de transport naval. Dunărea, Nistrul și Prutul sunt bazinele acvatice care pot contribui la dezvoltarea turismului acvatic. Organizarea de croaziere poate diversifica oferta turistică a țării, contribuind, astfel, la dezvoltarea turismului intern și receptor.

Turismul automobilistic prezintă o formă tipică de turism, manifestată prin călătoriile pe distanțe medii și lungi în afara mediului uzual, cu scop recreativ și de cunoaș-

tere, utilizând ca mijloc de transport automobilul. Această formă de turism reprezintă preferința turiștilor automobiliști de a alege itinerare inedite, altele decât cele oferite pentru grupurile organizate, precum și, în funcție de veniturile acestora, structuri de cazare diferențiate, cum ar fi: moteluri, campinguri, bungalou-uri, apartamente, case de vacanță, pensiuni. Turismul automobilistic este încurajat pentru că turiștii-automobiliști solicită pe lângă serviciile de bază și prestații suplimentare ca schimb valutar, cumpărături de produse specifice din țara vizitată, excursii, alte servicii locale, pentru care cheltuiesc sume importante de bani.

Turismul de excursii prezintă o formă tipică de turism care prevede activitatea excursionistă însoțită de un ghid turistic, utilizându-se diverse programe, trasee și itinerare turistice. Această formă de turism este cea mai răspândită pentru turismul intern și implică grupuri organizate de persoane, care au ca motivație vizitarea obiectivelor turistice în scop de cunoaștere și recreere. În itinerarele excursioniste sunt incluse, ca regulă, situri arheologice și istorice, peisaje și arii naturale protejate, obiective religioase și de cult, obiective vitivinicole, cetăți, muzee, monumente etc.

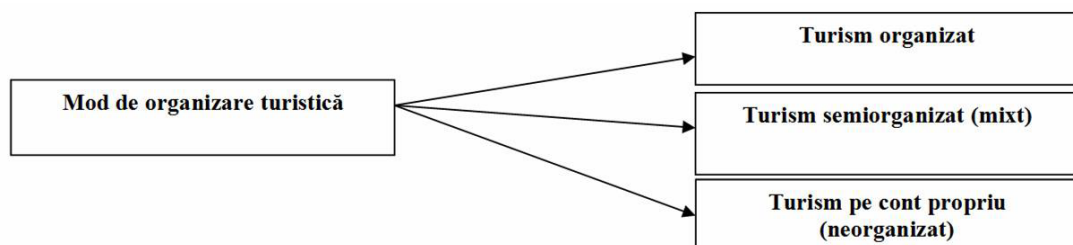
Turismul social este o formă tipică de turism practică de categoriile sociale ale populației cu venituri modeste și orientată spre satisfacerea necesităților lor cognitive, culturale, recreative etc. Turismul social include: turismul pentru copii, turismul pentru tineret, turismul pentru persoanele de vârstă a treia, invalizi. Această formă de tu-

rism este destinată turismului intern și are la bază costuri reduse la serviciile de cazare, alimentare, transport și mărimea comisio- nului aplicat de agențiile de turism și tur- operatori.

Turismul de tranzit prezintă o formă tipică de turism care presupune traversarea uneia sau mai multor țări, având ca destinație țara de vacanță. Dezvoltarea acestei forme de turism va avea pentru Republica Moldova un impact pozitiv asupra dezvoltării turismului receptor. Traversând Moldova către destinația finală, turiștii vor contribui la utilizarea diverselor servicii complementare consumului turistic. De asemenea, este absolut necesar de inițiat programe mixte între țările limitrofe Moldovei, pentru a deservi turiștii care urmează să tranziteze Republica Moldova, destinația finală fiind România sau Ucraina.

Turismul de week-end constituie o formă tipică de turism de scurt sejur, destinată odihnei și recreerii la sfârșit de săptămână în afara mediului uzual. Turismul de week-end presupune abandonarea tuturor activităților profesionale și exercitarea în mod voluntar a altor activități diferite de cele practicate în mod obișnuit, capabile să odihnească organismul uman din punct de vedere fizic și intelectual.

Călătoriile turistice presupun mai multe modalități de organizare turistică, specificul lor fiind determinat de înșiși turiștii. Astfel, ca **mod de organizare turistică**, poate fi: turismul organizat, turismul semiorganizat (mixt), turismul pe cont propriu (neorganizat).

(Fig. 5)

Turismul organizat presupune o combinație prestabilită de aranjamente turistice, care include astfel de servicii ca transportul, cazarea, alimentarea, agrementul, asigurarea de călătorie și din care rezultă pachetul de servicii turistice destinat consumului turistic. Ca regulă, la turismul organizat pachetul de servicii turistice se comercializează după principiul „totul inclus”.

Turismul semiorganizat sau mixt presupune o combinație parțială de aranjamente turistice, care stau la baza formării pachetului de servicii turistice. De obicei, când se adresează la tur-operatori sau la agențiile de turism, turiștii solicită rezervarea locurilor de cazare în unitățile de cazare incluse în propriul circuit turistic, iar în unele cazuri solicită și asigurarea de călătorie. Transportul, alimentația și agrementul sunt organizate în mod individual.

Turismul pe cont propriu sau neorga-

nizat nu presupune careva aranjamente turistice prealabile, oferite de către tur-operatori sau agenții de turism. Ca regulă, turiștii își organizează de sine stătător odihna sau itinerarul turistic. Odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, acest mod de organizare turistică ia un avânt tot mai mare.

Concluzii. În perioada imediat următoare turismul ar putea deveni un generator de fluxuri valutare pentru Republica Moldova, un generator de locuri de muncă, un generator de relansare economică. Este important ca acestei industrii să-i fie acordată o atenție sporită. Programul strategic de dezvoltare durabilă a turismului trebuie să fie integrat în programele strategice ale altor instituții ale statului, care au tangență nemijlocită cu această ramură. Numai acțiunile sinergice combinate ar putea să dea rezultatul scontat.

BIBLIOGRAFIE

1. Stănciulescu Gabriela. Managementul operațiunilor de turism. Ediția II. București: Editura „All Beck,” 2003, 448 p.
2. Luca Constantin, Chiriac Alexandra Crina, Hurmuzescu Dumitru, Cojocariu Steliana, Gheorghită Daniela Raluca, Lăscuț Radu Traian. Manualul directorului agenției de turism. București: Editura „THR-CG,” 314 p.
3. Stănciulescu Gabriela, State Olimpia. Tehnica operațiunilor de turism intern și internațional. București: Editura „C.H. Beck,” 2013, 426 p.
4. Stănciulescu Gabriela, Lupu Nicolae, Țigu Gabriela, Țițan Emilia, Stăncioiu Felicia. Lexicon de termeni turistici. București: Editura „Oscar Print,” 2002, 242 p.
5. Биржаков Михаил. Введение в туризм. Москва – Санкт Петербург: Издательство «Невский Фонд», «Издательский дом Герда», 2006 г. – 512 с.
6. Дурович Александр, Бондаренко Галина, Сергеева Татьяна. Организация туризма. Минск: Издательство «Новое знание» 2005 г. – 640 с.
7. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, nr. 352-XVI din 24 noiembrie 2006 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 14-17/40 din 02.02.2007.

Prezentat: 19 februarie 2014.

E-mail: platonanat@yahoo.com